

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖЕНО
ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження
“_04_” _____ червня _____ 2025 р

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВознавство в галузі електроенергетики»**

Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»
Спеціальність G3 «Електрична інженерія»
Освітня програма «Інжиніринг електроенергетичних систем
з відновлюваними джерелами»
Навчально-науковий інститут енергетики, автоматики і енергозбереження
Розробники: доцент кафедри теорії та історії держави і права, доцент,
кандидат юридичних наук Олена ПОПОВА

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Правознавство в галузі електроенергетики» є обов'язковою, дозволить набути знання щодо сутності та особливостей правового забезпечення в галузі електроенергетики, значення та ролі правових засад господарської діяльності в галузі електроенергетики тощо, формування у здобувачів вищої освіти теоретичного підґрунтя з певних правових знань, що сприятиме у підготовці кваліфікованих фахівців за напрямком спеціальності; сприятиме підвищенню рівня правової обізнаності та правової культури особистості, правового мислення, правомірної поведінки, в тому числі в спілкуванні, як у повсякденному житті так і в різних суспільних відносинах, уміння юридично грамотно висловлювати свої думки; правильно здійснювати правову оцінку соціально значущих фактів, орієнтуватись в чинному законодавстві; значна увага приділяється навикам, щодо аналізу нормативно – правових актів, правильного застосовуванні відповідного законодавства України, а також щодо застосовування набутих знань у практичній діяльності.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	G3 «Електрична інженерія»	
Освітня програма	«Інжиніринг електроенергетичних систем з відновлюваними джерелами»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	1-й	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	90 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-

1. **Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни**
Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти розуміння про значення та роль правового забезпечення в галузі електроенергетики, надати здобувачам вищої освіти необхідні знання з теоретично-правових засад з питань щодо значення та ролі права в галузі електроенергетики, щодо правових засад господарської діяльності в галузі електроенергетики, яку роль відіграють альтернативі джерела енергії в житті

людини, суспільства, правового механізму захисту прав споживачів в галузі електроенергетики, сформувати необхідні знання щодо правового регулювання використання альтернативних джерел енергії, підвищити правову обізнаність особистості з умінь і навичок щодо розробки проектів: договорів, угод тощо, а також, надати слухачам необхідні знання щодо механізму правового примусу та настання юридичної відповідальності за порушення правових норм.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів фізики та інженерних наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 7. Здатність розробляти проекти електроенергетичного, електротехнічного та електромеханічного устаткування із дотриманням вимог законодавства, стандартів і технічного завдання.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН10. Знаходити необхідну інформацію в науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах інформації, оцінювати її релевантність та достовірність.

ПРН 14. Розуміти принципи європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень.

ПРН 16. Знати вимоги нормативних актів, що стосуються інженерної діяльності, захисту інтелектуальної власності, охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, враховувати їх при прийнятті рішень.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	тижні	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Загальна характеристика правового забезпечення галузі електроенергетики								
Тема 1. Соціальна цінність права	1-2	2	2	22				
Тема 2. Правові засади господарської діяльності в галузі електроенергетики	3-4	2	2					

Разом за модулем 1		4	4	22				
Модуль 2. Правове регулювання правових відносин в галузі електроенергетики та їх застосування								
Тема 3. Альтернативні джерела енергії. Перспективи розвитку та правове регулювання щодо їх використання	5-6	2	2	48				
Тема 4. Правове регулювання договірних відносин в галузі електроенергетики	7-8	2	2					
Тема 5. Правове регулювання правовідносин між роботодавцем та працівником в галузі електроенергетики	9-10	1	1					
Тема 6. Правовий механізм захисту прав споживачів в галузі електроенергетики	11-12	2	2					
Разом за модулем 2		7	7	48				
Модуль 3. Правовий механізм захисту об'єктів інтелектуальної власності в галузі електроенергетики								
Тема 7. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації в галузі електроенергетики	13-14	2	2	20				
Тема 8. Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності	15	2	2					
Разом за змістовим модулем 3		4	4	20				

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціальна цінність права	2
2	Правові засади господарської діяльності в галузі електроенергетики	2
3	Альтернативні джерела енергії. Перспективи розвитку та правове регулювання щодо їх використання	2
4	Правове регулювання договірних відносин в галузі електроенергетики	2
5	Правове регулювання правовідносин між роботодавцем та працівником в галузі електроенергетики	1
6	Правовий механізм захисту прав споживачів в галузі електроенергетики	2
7	Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації в галузі електроенергетики	2
8	Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності	2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціальна цінність права	2
2	Правові засади господарської діяльності в галузі електроенергетики	2
3	Альтернативні джерела енергії. Перспективи розвитку та правове регулювання щодо їх використання	2
4	Правове регулювання договірних відносин в галузі електроенергетики	2
5	Правове регулювання правовідносин між роботодавцем та працівником в галузі електроенергетики	1
6	Правовий механізм захисту прав споживачів в галузі електроенергетики	2
7	Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації в галузі електроенергетики	2
8	Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціальна цінність права	11
2	Правові засади господарської діяльності в галузі електроенергетики	11
3	Альтернативні джерела енергії. Перспективи розвитку та правове регулювання щодо їх використання	12
4	Правове регулювання договірних відносин в галузі електроенергетики	12
5	Правове регулювання правовідносин між роботодавцем та працівником в галузі електроенергетики	12
6	Правовий механізм захисту прав споживачів в галузі електроенергетики	12
7	Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації в галузі електроенергетики	10
8	Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності	10

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист рефератів
- екзамен

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота;
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні);
- самостійна робота (виконання завдань);

- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Загальна характеристика правового забезпечення галузі електроенергетики		
Практична робота 1. Соціальна цінність права	ПРН 14. У тому числі знати: поняття та ознаки права, соціальну цінність права, склад правомірної поведінки, види поведінки, правопорушень, склад і зміст правовідносин. Вміти: розуміти поняття та ознаки права, соціальну цінність права, розуміти, аналізувати та пояснити склад правомірної поведінки, види поведінки, склад і зміст правовідносин.	15
Практична робота 2. Правові засади господарської діяльності в галузі електроенергетики	ПРН 10,16. У тому числі знати: поняття, види та правовий статус суб'єктів господарської діяльності в галузі електроенергетики, правовий механізм державного регулювання в галузі електроенергетики, контролю та нагляду у галузі енергетики, правовий механізм регулювання оптового ринку енергетики. Вміти: розуміти та пояснити правовий статус суб'єктів господарської діяльності в галузі електроенергетики, пояснити правовий механізм державного регулювання в галузі електроенергетики, контролю, нагляду у галузі енергетики, розуміти правовий механізм регулювання оптового ринку енергетики.	15
Самостійна робота до модулю 1. Загальна характеристика правового забезпечення галузі електроенергетики		40
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Правове регулювання правових відносин в галузі електроенергетики та їх застосування		
Практична робота 3. Альтернативні джерела енергії. Перспективи розвитку та правове регулювання щодо їх використання	ПРН 10,16. У тому числі знати: поняття та види альтернативних джерел енергії, їх загальну характеристику, а також, нормативно-правові документи, які регулюють правовий механізм використання альтернативних джерел енергії. Вміти: розуміти поняття та види альтернативних джерел енергії, розуміти, які нормативно-правові документи регулюють правовий механізм використання альтернативних джерел енергії.	8
Практична робота 4. Правове регулювання договірних	ПРН 10,16. У тому числі знати: сутність та значення угод, договорів, контрактів у механізмі	6

відносин в галузі електроенергетики	правового регулювання правових відносин між різними суб'єктами права, загальну характеристику та структурні складові елементи договорів тощо. Вміти: розуміти та аналізувати значення угод, договорів, контрактів у механізмі правового регулювання правових відносин між різними суб'єктами права, розуміти, виділяти та пояснити основні структурні складові елементи договорів тощо; розуміти загальний порядок припинення договору, правові наслідки укладеної угоди, юридичну відповідальність за порушення договірних зобов'язань	
Практична робота 5. Правове регулювання правовідносин між роботодавцем та працівником в галузі електроенергетики	ПРН 10,16. У тому числі знати: правовий механізм регулювання правовідносин між роботодавцем та працівником, правову характеристику трудового договору, загальний порядок укладання та припинення трудового договору, знати права та обов'язки сторін. Вміти: розуміти значення трудового договору в механізмі правового регулювання правовідносин між роботодавцем та працівником, пояснювати процедуру набрання юридичної сили трудового договору та його припинення, складати проекти рішень, наказів, розпоряджень тощо згідно вимог чинного законодавства.	8
Практична робота 6. Правовий механізм захисту прав споживачів в галузі електроенергетики	ПРН16 У тому числі знати: сутність та значення правового механізму захисту прав споживачів; способи захисту; форми захисту; права споживачів електричної енергії; порядок розгляду скарг, претензій споживачів щодо показників якості електричної енергії. Вміти: розуміти правовий механізм захисту прав споживачів; способи та форми захисту; права споживачів електричної енергії; порядок розгляду скарг, претензій споживачів щодо показників якості електричної енергії.	8
Самостійна робота до модулю 2. Правове регулювання правових відносин в галузі електроенергетики та їх застосування		40
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Правовий механізм захисту об'єктів інтелектуальної власності в галузі електроенергетики		
Практична робота 7. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації в галузі електроенергетики	ПРН16 У тому числі знати: поняття інтелектуальної власності, об'єкти інтелектуальної власності, право інтелектуальної власності на торговельну марку тощо, розуміти зміст поняття свідоцтво, патент. Вміти: розуміти зміст поняття інтелектуальна власність, об'єкти інтелектуальної власності, право інтелектуальної власності на торговельну марку, розуміти зміст	15

	поняття свідоцтво, патент, вміти здійснювати пошук інформації про нормативно-правові документи, які регулюють права інтелектуальної власності.	
Практична робота 8. Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності галузі електроенергетики	ПРН10,16. У тому числі знати: поняття порушення прав об'єктів інтелектуальної власності, види порушень прав інтелектуальної власності, юридичну відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності, способи захисту прав власності об'єктів інтелектуальної власності. Вміти: розуміти поняття порушення прав об'єктів інтелектуальної власності, види порушень прав інтелектуальної власності, юридичну відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності, розуміти способи захисту прав власності об'єктів інтелектуальної власності.	15
Самостійна робота до модулю 3. Правовий механізм захисту об'єктів інтелектуальної власності в галузі електроенергетики		40
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3) / 3 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Виконані завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час проведення поточного модульного контролю та семестрового заліку, екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних технічних засобів). Під час підготовки завдань залучені джерела інформації повинні бути коректні посилання у тексті.
Політика щодо відвідування	Відвідання занять є важливою складовою навчання. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад: хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5581>;
- конспекти лекцій, презентаційні матеріали, завдання для виконання практичних робіт, питання для самопідготовки, комплект тестових завдань для проведення поточного модульного контролю, комплект екзаменаційних білетів;
- Правова культура особистості: навчальний посібник зі схемами / О.В. Попова. Київ, 2021.- 186 с.
- Правознавство у схемах: навчальний посібник / Єрмоленко В.М., Єрмоленко І.М. Київ, ФОП «Ямчинський О.В.», 2023. – 395 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Кодекс України Про адміністративні правопорушення
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Кримінальний кодекс України
URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Кодекс законів про працю України
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
5. Цивільний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
6. Закон України «Про державний контроль за використання та охороною земель». Видавництво. Паливода А.В. 2023. 40с.
7. Закон України від 22.09.2016 No 1540-VIII «Про Національну комісію що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19>
8. Закон України від 13.04.2017 No 2019-VIII «Про ринок електричної енергії» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19>
9. Закон України від 09.04.2015 No 329-VIII «Про ринок природного газу» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19>
10. Адміністративне право України. Повний курс : підручник В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с
11. Адміністративне право України. Повний курс: підручник за ред. В. Галунька 3, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
12. Баїк О. І., Бобко У. П. та ін. Земельне право навч. посіб., Львів, 2020, 320с.
13. Господарське право : навч. посібник укл. А.А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020, 144 с.
14. Гетьман А.П. Екологічне право: підручник. Видавництво Право. 2021. 552с.
15. Загальна теорія права: підручник. колектив авторів: О.В.Петришин, Д.В.Лук'янов, С.І.Максимов, В.С.Смородинський. 2020. Видавництво «Право». С.568.
16. Конституційне право: підручник (за загальною редакцією М.І. Козюбри) Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. К.: Ваїте, 2021. 528 с.

17. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. Теорія держави і прав: підручник. Практикум. Тести. Видавництво Юрінком Інтер 2022.
18. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) (за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса). Суми : ПФ "Видавництво "Університетська книга", 2020. 672 с.
19. Петков С.В. Правознавство: навч.посіб. 2-е видання. Видавництво КНТ, 2022, 328 с.
20. Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Борисов В. І. Кримінальне право України загальна частина підручник. Видавництво Право, 2020. 584с.
21. Тетарчук І.В. Екологічне право: навч. посіб для підготовки до іспиту. Видавництво ЦУЛ. 2020.230с.
22. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с.
23. Кіріяк О.В., Пацурківський Ю.П., Гудима-Підвербецька М.М. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник Чернівці : Чернівець. нац.. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

Допоміжна

1. Альтернативні енергоресурси. Вступ до спеціальності: навч. посіб. Бойченко С., Яковлева А., Вовк О., Лейда К., Шаманський С. Київ. Видавництво Центр навчальної літератури. 2021. 390 с.
2. Альтернативні джерела енергії. Енергія вітру: навч.посіб. Сиротюк С.В., Боярчук В.М., Гальчак В.П. Видавництво: Магнолія. 2020. 182 с.
3. Бліхар М. Сутність юридичної відповідальності в правовій доктрині України *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»* №4(28) 2020, С.161-168.
4. Боровик А.В., Парамонов Д.Ю. Альтернативний захист прав суб'єктів підприємницької діяльності в Україні *Науковий вісник публічного та приватного права* Випуск 1, 2022. С.60-67.
5. Вакулович Е.В. Класифікація публічних договорів Проблеми цивільного права та процесу, Харків, 2019, С.232-235.
6. Дзьобань О.П., Жданенко С.Б. Право людини і національна безпека: філософсько-правові аспекти взаємозв'язку *Інформація і право* №2 (33), 2020. С.9-23.
7. Європейське право. Право Європейського союзу: підручник : у 4 кн. / за заг. ред. дра юрид. наук, проф. В. І. Муравйова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015, 2016.2.
8. Єфімов О.М. Subjects of statute of limitations.(Суб'єкти позовної давності) Ж-л “VISEGRAD JOURNAL on human rights”, №5, 2020. С.122-128.
9. Запара С.І., Кравченко І.О. Межі адміністративної та кримінальної відповідальності за правопорушення у сфері прав інтелектуальної власності *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право № 71 (2022) DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.71.42>
10. Зелена І. Поняття інституту юридичної відповідальності у приватному праві *Підприємство, господарство і право* №1, 2021, С.176-181.
11. Зразки процесуальних документів у цивільному судочинстві: заяви, скарги, клопотання, відзивки Петков С.В., Журавльов Д.В., Дрозд О.Ю., Дрозд В.Г. Видавництво ЦУЛ, 2020. 264 с.

12. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. - Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 374 с. – 5,67 Мб.
13. Інтелектуальна власність. Підручник. Л.М. Попова., А.В. Хромов, І.В. Шуба: Харків, «Федорко», 2021, с. 262.
14. Козуб І.Г., Боднарук М.І. Щодо трудової правосуб'єктності роботодавця *Право і суспільство* №2, 2021. С.73-78.
15. Косович Б. Екологічне підприємництво як важлива складова сучасної економіки України *Економічний аналіз*. № 3, Том 30. 2020, С.108 -118.
16. Мороз О.В. Зміст цивільно – правового договору *Право і суспільство* №2 2020, С. 69-74.
17. Muliar G., Shust G. Legal responsibility for a unlawful acts with land resources objectives: under the Ukraine's legislation. Fundamental and Applied Researches in Practice of Leading Scientific Schools, 2018. Vol. 26(2) P. 187-191.
18. Молдованов Д. Суб'єкти електроенергетики у сфері альтернативної енергетики як об'єкт фінансового права. *Підприємство, господарство і право*. 2/2020. С.255-258 DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.44>
19. Олексин І.І., Кисіль Т.В. Окремі аспекти укладання договорів міжнародної купівлі – продажу Підприємство і торгівля №25, 2019. С.70-76.
20. Парасюк М.В. Сутність і правова природа юридичної особи. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Випуск 3. 2020. С. 76–81.
21. Попова О.В. Правова культура особистості. навч. посіб. зі схемами Київ 2021, 186 с.
22. Попова О.В. Роль права в регулюванні правових відносин суспільного життя. Економіка , фінанси, облік і право: актуальні питання і перспективи розвитку матеріали Міжнар. наук. – практ. конф., Частина 2, 19 травня 2021р. м. Полтава: ЦФЕНД, С.32-33
23. Правове регулювання безпеки господарської діяльності в Україні: монографія Гетманець О. П., Прокопенко А. О., Чорна А. М. та ін. за заг. ред. О. П. Гетманець. – Харків : Константа, 2019. 296 с.
24. Процесуальні документи у сфері цивільно–правових відносин. Зразки документів, коментарі, роз'яснення Петков С.В., Журавльов Д.В., Чижмарь К.І. Видавництво ЦУЛ, 2020. 184 с.
25. Попова О.В. Діяльність суб'єктів господарювання в житті людини та бізнесу. *Юридичний науковий електронний журнал*. №4. 2023. С.266-270. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=173>
26. Сусліков Л.М., Студеняк І.П. Створення об'єктів інтелектуальної власності: Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 407 с.
27. Соловійова А. М. До питання енергетичного права в Україні та країнах Європейського Союзу *Вісник Південно-регіонального центру Національної академії правових наук України*, 2020. No 23. URL: <http://www.prc.com.ua/>.
28. Рябов Д.С. Щодо конкретизації основних засобів правового характеру, які використовуються при здійсненні юридичного обслуговування договірної роботи суб'єктів господарювання *Науковий вісник публічного та приватного права* Випуск 1 , 2022, С. 67- 74.

29. Рябець К.А. Теоретико-правові засади державної політики раціонального водокористування в Україні *Вісник НАДУ Серія «Державне управління»* 4*2018
30. Трагнюк , О., & Бойчук, Д. (2024). Відновлювальні джерела енергії як елемент підвищення рівня енергетичної безпеки ЄС: правовий аспект. *Право та інновації*, 4 (44), 14–20. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-4\(44\)-2](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-4(44)-2)
31. Цюра В.В. Неналежне здійснення договірною представництва та його правові наслідки. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Випуск 2, 2018, С.83-88.
32. Цулаїя Г.З. Суб'єктне забезпечення державної політики України в енергетичній сфері. *Юридичний науковий електронний журнал* № 2. 2023 С.665-668. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-2/159>
33. Чихрьов В.Л. Майно суб'єктів господарювання: нормативно – правові аспекти формування та використання *Науковий вісник публічного та приватного права* Випуск 1, 2020 С.75-79.
34. Чумаченко І.Є. Міжнародно-правове регулювання альтернативної енергетики. *Юридичний науковий електронний журнал* №1. 2021. С.143-146. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-1/33>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України-<http://portal.rada.gov.ua>
2. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України -<http://kmu.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.-<http://ccu.gov.ua>
4. Офіційний веб-сайт Президента України -<http://president.gov.ua>
5. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».-<http://www.nau.ua>
6. Інформаційно-аналітичний ресурс «Українська енергетика UA-Energy.org» <https://ua-energy.org>
7. Інформаційно-пошукова система законодавству - <http://search.ligazakon.ua>
8. Сайт Енергетичного Співтовариства. <https://www.energy-community.org/>